

Lähetysseuran kehitysyhteistyö Zimbabwessa

Gwain isoäidit kasvattajina

Orvot, HIV-positiiviset sekä vammaiset kuuluvat yhteisöjensä haavoittuvimpiin ihmisryhmiin – ja varsinkin, jos he ovat lapsia. Naiset ja tyttölapset kantavat lisäksi yhteiskunnan tottumusten ja kulttuuristen odotusten painolastia. Haavoittuvassa asemassa olevilta lapsilta ja nuorilta puuttuu tietoa sukupuolisuudesta ja lisääntymisterveydestä, ja he ovat näin erityisen herkkiä altistumaan seksitaudeille, seksuaaliselle hyväksikäytölle ja teiniraskauksille. Vammaisiin suhtaudutaan ennakkoluuloisesti, mikä haittaa heidän osallistumistaan yhteisöjensä elämään niiden tasavertaisina jäseninä. Zimbabwessa vammaisia on valtion vuoden 2012 tilastojen mukaan noin miljoona – lähes 10 % väestöstä.

Hanketta toteuttaa Gwai Grandmothers Group. Isoäitien ryhmät syntyivät vastapainona Zimbabwen 1990-luvun poliittiselle kaaokselle, syvenevälle taloudelliselle ahdingolle, toimeentulohaasteille, pahenevalle HIV-tilanteelle ja kuivuusvuosille. Arvioiden mukaan Zimbabwessa on yli 850 000 HIV-orpoa lasta. Sijainniltaan syrjäisen maaseutuyhteisön luterilaisen seurakunnan naiset järjestäytyivät voidakseen huolehtia yhteisönsä orvoista, ja pian mukaan lähti naisia myös muista kirkkoista. Vuosien myötä toiminta on laajentunut ja vakiintunut, osittain toimintamallin systemaattisella viemisellä uusille alueille.

Isoäidit tarjoavat psykososiaalista tukea, kuten yhteisiä keskustelu- ja leikkihetkiä lasten kanssa sekä tarinankerrontatuokioita lasten identiteetin, yhteisöön kuulumisen ja omanarvontunnon vahvistamiseksi. He tukevat lasten koulunkäyntiä rohkaisemalla ja kannustamalla, avustamalla kotitehtävissä sekä tukemalla lapsia koulumaksujen, -pukujen ja -tarvikkeiden kanssa. He opettavat arkielämän taitoja ompelussa, puutarhan- ja pieneläinten hoidossa, ruuanlaitossa, siivoamisessa ja peseytymisessä sekä tarjoavat ruoka-apua kuivina kausina. Kestävän pienmaatalouden harjoittamista tuetaan kokeilemalla uutta teknologiaa: aurinkoenergialla toimivia vihanneskuivureita ja siipikarjan lämpölamppuja. Hanketta toteuttaa 12 isoäitien ryhmää. Ryhmät toimivat kyläpäällikön suojeluksessa, läheisessä yhteistyössä alueen kirkkoihin. Heillä on hyvät ja toimivat yhteydet niin paikallishallinnon viranomaisiin kuin poliittisiin päättäjiinkin. Tuen piiriin kuuluu yli 500 lasta.

Vammaisten oikeudet ja kuntoutus yhteisöissä

Zimbabwessa vammaisten yhteiskunnallinen osallistuminen ja kansalaisoikeuksien toteutuminen on haasteellista ja palvelujen pariin pääsy vaikeaa, mikä johtaa elämän laadun heikentymiseen. Vammaiset ihmiset putoavat myös valtaväestöä helpommin köyhyysloukkuun: toimeentulomahdollisuudet ja niiden pariin pääsy on rajoitetumpaa. Vammaiset joutuvat myös helpommin väkivallan, hyväksikäytön ja syrjinnän uhreiksi.

Zimbabwe ratifioi YK:n vammaisten yleissopimuksen (Convention on Rights of Persons with Disabilities, UNCRPD) jo vuonna 2013 mutta sitä ei ole toimeenpantu. Vammaislainsäädäntö on vanhentunutta. Vuoden 1992 Disability Act päivitettiin vuonna 1996, ja sen virtaviivaistaminen vuonna 2013 uudistetun perustuslain

**SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA**

kanssa aloitettiin. Prosessi on kuitenkin Zimbabwen hauraan poliittisen tasapainon ja vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi hidas.

Hankkeessa vammaisten oikeuksien toteutumista ja elämänlaadun parantamista ajetaan ennen kaikkea yhteisöpohjaisen kuntoutuksen (CBR) avulla. Toteuttava kumppani on Jairos Jiri Association (JJA)